

Spilloljan, sum fer í havið á bukkuvald ella í okkurt hol

— kundi ístaðin verið brúkt til upphitan av eini miðalstórari feroyskari bygd

Soleiðis segði Jákup Lindenskov, ráðharri í idnaðarmálum, tá hann setti Orkuráðstevnuna herfyri.

Jákup Lindenskov visti á, at feroingar hava nógv at vinna í peningi við sparing av orku, kanninum um aðrar orkukeldur og við eini almennari studningsskipan til savnan av orku, sum annars fer fyri skeyti.

— Virðið í framhaldandi granskning hevur altíð verið høgt í metum í framkomnum samfeløgum, segði Jákup Lindenskov, og hann helt fram:

— Uttan at vevja meg alt ov nógv upp í nakað, sum aðrir betur hava skil fyri, vil eg royna at vísa á, at ókir eru, sum vilja geva okkum vunnin pening við sparing, spardari orku, spardum gjaldoyra — bettari javnvág hjá virkum, stovnum, privatum sum almennum.

Reglur um isolering

Vit eiga at lógfesta reglur um isolering av húsum, fáa fatur á tí spillvarma, sum vit kunnu bjarga millum 70 og 80 prosent av.

Landsstýrismaðurin visti í hesum sambandi á ta ílegging, sum varð gjord á landssjúkrahúsinum, har millum 200.000 og 300.000 kr. vórðu brúktar til varmavekslarar fyri at spara olju og brúka spillvarman aftur.

— Vit vita nú, at henda royndin at endurnýta hitan frá ventilationsluftini á landssjúkrahúsinum

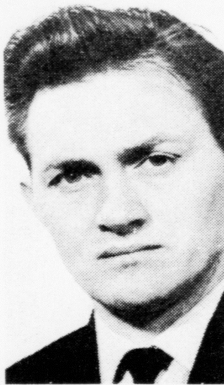
hevur spart samfelagnum pening. Ilogan er vunnin innaftur eftir fáum árum.

Smyrjoljan fer burt

Hann visti eisini á smyrjoljuna og segði, at í dag er nýtslan av smyrjolju í Føroyum umleið 2000 tons um árið. Henda olja verður aloftast burturkoyrd, hóast vit vita, at hon hevur eitt orkuvirði, sum svarar til upphitan av umleið 400 sethúsum — eini miðalstórari feroyskari bygd.

Brúka oljuna betri

— Í Danmark verður Nýborg býur upphitaður av fjarhita, t.v.s. at húsini har verða upphitað av spilloljunum. Hjá okkum fer hon í havið, á bukkuvald ella í okkurt hol, segði Jákup Lindenskov. Hann helt fyri, at vit ístaðin eiga at skipa so fyri, at oljan verður fyribeind á skilagoðan hátt. Vit kundu t.d. nýtt oljuna at hita upp mjølverksmiðjuna í Fuglafirði. Á henda hátt kundu vit spart gjaldoyra og spart út-

Jákup Lindenskov: — Vit eiga at lógfesta reglur um isolering av húsum.

reiðslur fyri samfelagið. Úrtøkan hjá tí parti av fiskiflotanum, sum er ringast fyri, hevði tá eisini verið munandi betri.

— Tað er vist, at nógv hevði verið vundið við eini almennari studningsskipan til savnan av orku, sum annars fer fyri skeyti, legði landsstýrismaðurin aftrat.

Nýta hitaorkuna betur á flakavirkjunum

Hann kom eisini inn á spurningin viðvíkjandi flakavirkjum og segði, at hann ofta hevði hugsað um tað stóra spell, sum má vera í tí, at vit ikki longu hava brúkt meiri av peningi til kannung og royndir av tí varmaspilli,

sum kemur frá maskinum á flakavirkjum.

— Hetta hevur málið í mær, síðan eg fyrstu ferð vitjaði Polarfrost í Vági, okkara nýggjasta virki innan flakaidnaðin. Tá tú trein inn í maskinrúmið, merkti tú eina ovurstóra hitabylgju. Hetta nossliga maskinrúm framleiðir nógvan ónýtsvarma.

Jákup Lindenskov skjeyt upp, at hesin varmin t.d. verður brúktur til at hita upp ymsar bygningar: skúla, kirkju, læknamiðstöð ella eitt vakstrarhús fyri bert at nevna okkurt. Hetta fær eisini týðning fyri virkið á tann hátt, at dekningsavlopið verður størri.

Verulig orkusparing á flakavirkjum

Og Jákup Lindenskov segði víðari um orkusparing á flakavirkjum:

— Á einum nýmótans flakavirki eru uppsettar nógvir og stórir maskinar. Sum kunnugt er uppgávan hjá eini kuldaskínu at flyta varma. Hetta ger hon við at taka varman úr frystirúmunum, og gjøgnum ein kondensator forir hon varman yvir í kolivatn ella umgevangi luft — og leiðir hana soleiðis burtur sum spillvarmi.

Hetta er orkuspilla í stórum, tí tað visur seg, at hesin varmin er millum hálva aðru til tvær ferðir so nógvur, sum nýttur verður til at hita øll arbeiðsrúmin. Og her verða í flestu førum nýttir oljufýrir hitaketlar. Oljubrúkið á einum nýmótans flakavirki er millum 55 og 60 tons um árið. Hetta er í peningi næstan 50.000 kr.

Upphitan av ventilationsluft kreivur eitt stórt oljubrúkið. Og seta vit eitt endurvinningsartól í ventilationsútgærdina, kann oljubrúkið minskast við 60 til 70 prosentum, og henda meiriloga kann avskrivast eftir 2—3 árum.

Og vit kunnu taka hitapumpuna. Hon virkar eftir somu grundreglum sum ein kuldaskína, men bara øvugt. Her verður varmin tikin úr t.d. útluftini og í hitapumpuni gjørdur til brúkbarn hita (45—50 grádir C). Slíkar hitapumpur til vanlig hús eru í handlunum í dag og arbeiða hesar við

gøðum figgjarligum úrsliti, um umstøðurnar eru til vildar.

Landsstýrismaðurin segði víðari, at iløgurnar til slíkar hitapumpur hava higartil verið stórar, men her kundi tað almenna kanska eisini stuðlað fyri at minka um oljunýtsluna.

Sjógvurin

sum varmakelda

— Vit kundu eisini brúkt

sjógvin sum varmakeldu. Vit hava eina stóra varmakeldu um allar oyggjar okkara í Golfstreyminum, og hann er sum kunnugt altíð 6—8 grádir C heitur. Hesi stigini kunnu gerast gull verd fyri okkum.

— Her eru møguleikar, sum megu granskast nærri, segði Jákup Lindenskov at enda, tá hann setti orkuráðstevnuna 1978.

Okkum tørvar ein orkupolitikk

Sosialurin byrjar í dag ætlaða greina-røð um orku. Vit hava her brot úr røðuni, sum Jákup Lindenskov, landsstýrismaður, helt, tá hann setti Orkuráðstevnuna í Havn herfyri.

Í komandi bløðum verður greitt frá innihaldinum í fleiri av teimum fyrilestrum, sum vóru hildnir á stevnuni.

Tað er vón okkara, at orkutátturin í Sosialinum fer at eggja fólki at senda greinar, sum hava samband við orkusurningar, til blaðið. Hetta kann saman við úrslitinum frá orkuráðstevnuni møguliga verða grundarlag undir einum veruligum framtíðar orkupolitikki, sum stórir tørvur er á í Føroyum.

Tað vóru idnaðarfelagið og idnaðarstovan, sum skipaðu fyri orkuráðstevnuni. Fyrilestrararnir og tjakið á stevnuni fevndi yvir støðuna í dag, um hvussu vit bota um støðuna og um framtíðarvánirnar.

Endamál stevunnar var í stuttum hetta:

— at vekja ans fyri at nógvir av teimum orkukeldum, okkara samfelag í dag hvílir á — t. d. oljan og vatnorkan — eru avmarkaðar, og at tann leiðin, sum í dag verður hildin í orkupolitikkinum, ikki kann halda áfram hetta ættarliðið út. Nýggjar leiðir í orkupolitikkinum mugu tí verða lagdar.

— at vekja ans fyri, at vit kanska meira enn nøkur onnur framkomin tjóð oyðsla við orkunum, og at vit tí mugu seta tiltøk í verk fyri at steðga hesi skeivu menning

— at vekja ans fyri, at allur okkara samfelagsformur stendur og fellur við orkunum.

Vindorkuprátt á orkuráðstevnuni. Óla Svend Nolsøe, Jákup Dahl Olsen og Birgir Enni tjakast og gera útrokningar